

Mirosław Hoffmann

Sorkwity, woj. olsztyńskie, St. III, AZP
22-67

Informator Archeologiczny : badania 24, 51-52

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Różyce Stara Wieś, gm. Kocierzew woj. skierniewickie
St. 3 AZP 57-57/4

Uniwersytet Łódzki Katedra
Archeologii

Badania prowadziła mgr Lubomira Tyszler przy współudziale mgr G. Borkowskiej i mgr G. Mazura (antropologa). Finansował WKZ w Skierniewicach. Cmentarzysko kultury wschodniopomorskiej i kultury grobów kloszowych. Osada kultury przeworskiej.

Badania kontynuowano w pñ.-zach. części stanowiska, przebadano 25 m² powierzchni. Osada: zanotowano częściowy zarys budynku wypełnionego gruzem polepy (na wielu fragmentach wystąpiły odciski konstrukcji obiektu), dolki postupowe (niektóre związane z konstrukcją obiektu), psie pochówki (3-4 ? szkielety), jamę gospodarczą. W odkrytej części budynku odkryto kilka dużych głazów eratycznych pochodzących najprawdopodobniej z obwarowania grobu zbiorowego kultury wschodniopomorskiej odsłoniętego w czasie ubiegłorocznych badań. Inwentarz ruchomy osady to fragmenty ceramiki, materiał osteologiczny, jeden drobny przedmiot metalowy.

Prace będą kontynuowane.

Rzechta, gm. Sieradz
woj. sieradzkie
St. 12 AZP 70-46/2

Muzeum Okręgowe w Sieradzu

Badania prowadził mgr Marek Urbański. Finansował WKZ w Sieradzu. Drugi sezon badań. Osada kultury przeworskiej ze schyłku okresu późnolateńskiego i z wczesnego okresu rzymskiego.

Stanowisko odkryto w 1983 r. podczas badań powierzchniowych w ramach AZP. Było badane wstępnie w 1985 r. W 1988 r. przeprowadzono badania ratownicze. Osada jest położona na płaszczystym cyplu wysuniętym w terasę Warty, ok. 400-500 m na południowy zachód od drogi Sieradz — Widawa. W 1989 r. kontynuowano badania ratownicze — wykopy IV, V i VI (65 m²). Odkryto fragmenty dużych jam: 10, 11 i 12, które można zakwalifikować jako chaty, których zarysy były widoczne na gł. 60-90 cm. W wypełniskach jam oraz nad nimi, w warstwie brunatno — szarej ziemi, odkryto wiele fragmentów ceramiki ręcznie leplonej z przełomu okresu późnolateńskiego i rzymskiego oraz fragmenty kości i zębów zwierzęcych. Na uwagę zasługuje zestaw zabytków wydobytych z dotychczas wyeksplorowanej części jamy 10: glazik kamienny, 2 przęśliki gliniane, 1 fragment naczynia grafitowanego, fragment brązowej zawieszki, fragment oselki, fragmenty paciorka bursztynowego, fragment glinianego ciężarka tkackiego, fragment żarna kamiennego oraz przeszło 300 fragmentów ceramiki. Nie natrafiono na ślady palenisk, choć w wykopach znaleziono sporą ilość przepalonych kamieni polnych, nie tworzących jednak żadnych konstrukcji. Nie stwierdzono również warstwy polepy. W wykopie IV, na gł. ok. 60 cm. tuż przy jamie 10, znaleziono dno popielnicy kultury lużyckiej z IV-V okresu epoki brązu z resztkami wypełniska w postaci szarego piasku i fragmentów spalonych kości ludzkich. Górna część tej popielnicy została zniszczona prawdopodobnie jeszcze w starożytności. W wykopach IV i V znajdowało się jeszcze kilka fragmentów ceramiki kultury lużyckiej z IV-V okresu epoki brązu.

Wykop nr VI został założony 150 m na północny wschód od wykopów I-V, w pobliżu jednego z trzech wykopów rabunkowych, które zrobili w sierpniu 1988 r. pokątni „badacze”. W VI wykopie oprócz nielicznych fragmentów ceramiki kultury przeworskiej z okresu rzymskiego, odkryto także fragmenty filigranowej ozdoby srebrnej, zdobionej „oczkiem” z niebieskiego szkła.

Planuje się w przyszłości wyeksplorowanie jam 10, 11 i 12, i zakończenie badań.

Sierpów, gm. Ozorków woj. łódzkie St. I patrz epoka brązu

Sorkwity, woj. olsztyńskie
St. III AZP 22-67

Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

Badania prowadził mgr Mirosław Hoffmann. finansowało BBiDZ w Olsztynie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko płaskie kultury kurhanów zachodniobałtyjskich ze środkowego i późnego podokresu lateńskiego.

Oznaczona jako stanowisko III nekropola odkryta została 30 stycznia 1990 r. na terenie Zakładu Remontowo-Budowlanego PPR w Sorkwitych, przez magazyniera tego zakładu M. Stankewicza. Cmentarzysko położone jest przy północno-zachodnim brzegu Jeziora Lampackiego i znajduje się na obszarze mocno zniszczonym przez nowożytną i — jak wykazały badania — późnośredniowieczną zabudowę.

Do eksploracji nadawał się jedynie kilkudziesięciometrowej długości, wąski (ok. 4 m

szerokości) pas terenu położony między utwardzoną drogą wiejską, a skarpą, która powstała w wyniku prowadzonych przed kilkoma latami prac inwazyjnych.

Badaniami ratowniczymi objęto 22,3 m² powierzchni cmentarzyska odkrywając 9 obiektów: 6 grobów popielnicowych (w tym jeden bez obstawy kamiennej), 1 ciałopalny bezpopielnicowy w obstawie kamiennej oraz konstrukcję z kamieni niezawierającą przepalonych kości (obiekt 8). Ponadto wyeksplorowano oznaczony numerem 9 obiekt, którego regularna konstrukcja (duża płyta kamienna obstawiona jednowarstwowym wieńcem otoczków oraz, od strony NNE bardzo dużym głazem) pozwala interpretować go jako obstawę wybranego grobu ciałopalnego.

Odkryte pochówki wystąpiły głęboko (na poziomie od — 0,70 do — 0,90 m), co wiązać należy z akumulacją warstw, które narastały przez kilkaset lat wskutek działalności gospodarczej oraz zniszczeń późnośredniowiecznych i nowożytnych budynków. Groby usytuowane były w dwóch — oddalonych od siebie o 0,8 m — rzędach, które przebiegały po linii NNE-SSW, a więc równoległe do brzegu jeziora.

Inwentarz pochówków (popielnice przeważnie przykryte misami) jest jednolity pod względem formalnym i typologicznym (niezdobione popielnice o baniastych, obmazywanych palcami brzuścach, płaskich, wyodrębnionych dnach i wygładzonych, krótkich szyjkach; płaskodenne misy często zdobione odciskami paznokcia).

Na podstawie podwyższonych załomów brzuśców popielnic (na szyjki przypada 25-30% wysokości naczyń) odkryte groby datować należy na środkowy i późny podokres lateński.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

Przewiduje się kontynuację prac.

Sowinki, gm. Mosina woj. poznańskie St. 23A patrz okres rzymski

Sowinki, gm. Mosina
woj. poznańskie
St. 23B AZP 56-27/28

Pracownia Konserwacji Zabytków
w Poznaniu — Spółka z o.o. Pra-
cownia Naukowo-Badawcza

Badania prowadził mgr Tadeusz Łaszkiwicz (autor sprawozdania) przy udziale studentów archeologii UAM: Agnieszki Łaszkiwicz i Krzysztofa Świągala. Zleciło Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego, finansowała zaś Dyrekcja Rozbudowy Miasta Poznania. Drugi sezon badań. Osada ludności kultury przeworskiej, przede wszystkim z młodszego okresu przedrzymskiego, ponadto ślady osadnictwa z końca neolitu / początku epoki brązu, pojedyncze fragmenty ceramiki schyłkowołużycko (?) — pomorskiej i wczesnośredniowiecznej.

Przewidziany do eksploracji w drugim sezonie badań wykopaliskowych wykop ulokowano w południowej i południowo-zachodniej części zweryfikowanego przez ubiegłoroczne prace inwentaryzacyjne obszaru stanowiska 23B (w obrębie kompleksu stanowisk określonego całościowo jako Sowinki 23). Celem było uściślenie zasięgu stanowiska, rozpoznanie ewentualnego zróżnicowania chronologiczno-kulturowego tej strefy osady, a także rozpoznania relików zabudowy i zagospodarowania przestrzeni. Odkrywkę pod wykop przygotowano przy użyciu spychacza gąsienicowego z dźwigną nadkład prócznicy ornej (o miąższości ok. 30 cm) oraz (częściowo) warstwę kulturową — łącznie o miąższości do 50/60 cm. Odkrywką „związana” była narożnikiem północno-wschodnim z wykopem z sezonu 1989. Zbadano całość odkrywkę, tj. powierzchnię 2300 m². Wyróżniono 5 obiektów nieruchomych, w tym jamę, 2 dołki postupowe(?) i 2 obiekty o nieokreślonej funkcji (z dużą zawartością rumoszu grud polepy). Zebrano również stosunkowo liczny ruchomy materiał zabytkowy, w tym: ok. 2.000 fragm. ceramiki, ok. 1.750 grud polepy, 20 artefaktów krzemiennych, fragm. 2 toporków kam., ostrogę żel., nóż żel., kilka innych zabytków, ponadto próbki żużla żel. i węgla drzewnych.

Wyniki sezonu 1990 potwierdzają wielokulturowy charakter stanowiska — ze zdecydowaną przewagą materiałów z osady ludności kultury przeworskiej, przede wszystkim z młodszego okresu przedrzymskiego, mniej zaś z początków okresu wpływów rzymskich. Wyróżniono ponadto ślad osadnictwa z końca młodszej epoki kamienia — początków epoki brązu oraz nieliczne fragmenty ceramiki schyłkowołużycko (?) — pomorskiej z wczesnego i środkowego okresu lateńskiego i z okresu wczesnego średniowiecza (z końcowych jego faz).

Z punktu widzenia archeologicznych potrzeb konserwatorskich stwierdzić można, że stanowisko zostało rozpoznane w stopniu dostatecznym, dlatego też nie przewiduje się dalszych systematycznych badań wykopaliskowych. Zastrzeżono natomiast u inwestora stały nadzór archeologiczny w przypadku prac ziemnych na stanowisku.

Dokumentacja z badań oraz materiały zabytkowe — do czasu pełnego opracowania — znajdują się w Pracowni Naukowo-Badawczej PKZ — Spółka z o.o. w Poznaniu.

Sowinki, gm. Mosina woj. poznańskie St. 23C patrz okres halsztacki

Strumienno, gm. Krosno Odrzańskie St. 4a patrz okres rzymski